

Navn på høringsinstans

MF vitenskapelig høyskole

Type høringsinstans

Utdanningsinstitusjon

Bispedømmetilhørighet

Ikke relevant

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet:

Utvalget understreker at det er en indre sammenheng mellom de enkeltanbefalingene som legges fram og at de samlet sett utgjør en helhet som er ment å videreføre og styrke sammenhengen og helheten i det pedagogiske arbeidet i Den norske kirke.

Har høringsinstansen en overordnet kommentar til denne helheten i rapporten?

MF verdsetter arbeidet som er lagt ned i trosopplæringsutvalgets rapport og vil særlig anerkjenne det helhetlige perspektivet som fremhever undervisningen som en integrert del av kirkens samlede oppdrag. Rapportens helhetstenkning gir viktige premisser for utvikling av arbeidet med trosopplæring på en rekke områder. Vi ser positive konsekvenser av blant annet i refleksjonene om sammenheng mellom kirkens ulike arbeidsområder, mellom tidsavgrensede og kontinuerlige tiltak, i vektleggingen av diakonale perspektiv, mangfold og likeverd, samiske perspektiv. Samtidig ser vi punkter der planen med fordel kan utvikles videre: 1) Forholdet mellom teologi og pedagogikk i planen I sin reviderte grunnlagstenkning (s. 35ff) trekker rapporten frem viktige prinsipielle perspektiv. Den peker på den grunnleggende sammenhengen mellom teologisk refleksjon på den ene siden, og læringssyn og helhetspedagogisk forståelse på den andre. Her vises det særlig til pedagogen Gert Biesta og hans begreper om utdanning som kvalifisering, sosialisering og subjektivering. Dette synes å være et godt utgangspunkt for en samtenkning av teologi og pedagogikk. Samtidig registrerer vi at de teologiske perspektivene på noen punkter synes å være lite fremme i synsvinkelen, og at balansen og integrasjonene mellom pedagogikk og teologi kunne vært bedre. Det ligger i sakens natur at teologien og pedagogikken representerer ulike kunnskapsområder med hver sine metoder og faglige horisonter. Ressurser fra begge fagområder bør trekkes tydelig inn i refleksjonen omkring kirkens fremtidige undervisningsoppdrag. Et kirkelig helhetssyn på undervisning må gjenspeile en nær sammenheng mellom teologiske perspektiv, kirkesyn, menneskesyn, læringsforståelse og pedagogikk. Vi mener at sammenhengen burde vært tydeligere på slike punkter: - Grunnlagstenkningen bør tydeliggjøre teologiske premisser for sin læringsforståelse. Hvis dåpen ikke lenger det ene, sentrale utgangspunktet for kirkens trosopplæring, bør

begrunnelsen suppleres og utdypes. Både barneteologiske og ekklesiologiske perspektiv er nevnt i rapporten, men disse kan med fordel utvikles slik at det teologiske grunnlaget for kirkens trosopplæring blir tydeligere. - På side 7 og 71 understrekes hvordan arbeidsgiver må «sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet), og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring». Etter- og videreutdanning for undervisningsmedarbeidere må også gi økt kunnskap om teologiske tema med betydning for gjennomføring av undervisningsoppdraget.- Uttrykket «praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse» brukes flere steder i rapporten. Slik begrepet «praktisk teologi» brukes innen den praktisk teologiske disiplinen, har begrepet en videre betydning enn «kateketisk». Dersom man faktisk ønsker å presisere kravene til kateketisk kompetanse, bør terminologien tydeliggjøre dette.

Del 1 Mål og innhold:

Formål og overordnet målsetting

- 1.1. Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.
 - Kapittel 4.1 side 29
 -

Enig

2. Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

- 2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.
 - Kapittel 4.2 side 31

Enig

- 2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.
 - Kapittel 4.2 side 35

Enig

3. Benevnelse

3.1. Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

➤ Kapittel 4.3 side 37

Uenig

Benevnelsen trosopplæring bør videreføres

4. Målgruppe

4.1. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Enig

4.2. Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

➤ Kapittel 4.4 side 39

Uenig

0-18 år slik inndelingen er i dag i Plan for trosopplæring

5. Planverk

5.1. Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.2. Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

➤ Kapittel 4.5 side 40

Enig

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis

5.3.1. barn 0–14 år

5.3.2. konfirmasjonstiden

5.3.3. ungdom 15–19 år

- 5.3.4. voksne
➤ Kapittel 4.5 side 40

Uenig

Andre forslag med begrunnelse

Vi har støttet aldersinndelingen 0-18 slik den er i dag. -Den kan eventuelt ses i sammenheng med ungevoksne-fasen 18-30, jf. punkt 4.2. - Vi mener det ikke er nødvendig med en egen rammeplan for voksne. Rammeplaner bør avgrenses til de aldersgrupper som blir prioritert. -Det kan være hensiktsmessig med en egen rammeplan for konfirmasjonstiden. -Samtidig er dette et område som er i endring i praksis (post-corona bla.) og vi mener det hadde vært lurt å se an utviklingen noe før man lager ny rammeplan.

- 5.4. I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og tar utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.
➤ Kapittel 4.5 side 43

Uenig

6. Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

- 6.1. Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.
➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

Ordningen bør være at plan for undervisningsfeltet ikke sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet, slik at man følger samme praksis som ved plan for diakoni og plan for kirkemusikk.

Når den nasjonale, statlige finansiering og styring er opphevet, er det ikke lenger grunn til å særbehandle dette feltet. Mindre grad av sentralisert kontroll vil spare ressurser.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

➤ Kapittel 4.6 side 44

Enig

7. Mangfold og likeverd

7.1. Perspektivene på mangfold og likeverd bør styrkes i den teologiske og pedagogiske grunnlagstenkingen og tydeligere slå fast alles mulighet til å delta.

7.2. Ressursbanken bør gjennomgående tematisere inkludering og universell utforming i undervisningsopplegg og pedagogiske ressurser.

7.3. Inkludering og universell utforming bør være tema i kompetansehevende tiltak.

8. Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

➤ Kapittel 4.8 side 46

Enig

9. Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenking og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppgaven.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige system for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn.

➤ Kapittel 4.9 side 49

Enig

10. Barnehage/skole-kirkesamarbeid

10.1. Barnehage/skole-kirkesamarbeidet bør utredes nærmere.

11. SFO-satsing

11.1. Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

➤ Kapittel 4.11 side 54

Enig

12. Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirkenes trosopplæring

12.1. Samiske perspektiver bør være en del av grunnlagstenkning for kirkelig undervisning og læring.

12.2. Kunnskap om det samiske bør fortsatt være en del av den norskspråklige planen.

12.3. Arbeidet med revidering av rammeplan for samisk kirkelig undervisning og læring bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

12.4. Planverkets overordnede del (grunnlagstenkningen) bør foreligge på samiske språk.

12.5. I arbeidet med grunnlagstenkningen for kirkelig undervisning og læring bør døves erfaring som minoritet tas med.

12.6. Arbeidet med revidering av rammeplan for kirkelig undervisning og læring for døve bør skje parallelt med de andre rammeplanene.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 1

Til spørsmål 4.2 om målgruppen for kirkelig undervisning og læring vil vi særlig fremheve:-Vi mener det er gode grunner til å se kirkelig læring som en livslang prosess som omfatter alle døpte og interesserte, hele livet. Men, en kirkelig plan for området må likevel kunne løfte frem noen strategiske valg. En suksessfaktor for trosopplæringen har vært den særlige satsingen på barn og unge. Dersom alle aldersgrupper skal inkluderes, er det en fare for at ingen blir prioritert. Vi vil også

stille spørsmål ved om en utvidelse av aldersgruppene i planen er nødvendig all den tid kateketer allerede har «alle døpte» inkludert i sin tjenesteordning. -Når det gjelder aldersinndelingen, kan man vurdere å se fasen 0-18 år i sammenheng med den eksisterende satsingen i Den norske kirke på aldersgruppen 18-30 (unge voksne). -Foruten oppvekstfasen i nåværende plan for trosopplæring, bør kirken prioritere foreldre/småbarnsforeldre som på en spesiell måte følger sine barns religiøse utvikling (småbarnsforeldre). -Vi er kritiske til at trosopplæring for barn og unge og for voksne skal tillegges like mye vekt i planen. Til spørsmål om prioritering av kjernetekster eller kirkeårssyklus i punkt 5.4 vil vi fremheve følgende: -Vi støtter prinsippet om å la undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen, men mener samtidig dette må gjennomføres skjønnsmessig og fleksibelt. Det bør foreligge en revidert og gjennomarbeidet anbefaling av kjernetekster som en ressurs. Det bør overlates til menigheten og det lokale faglige skjønn å avgjøre hvordan disse innarbeides i de enkelte gudstjenester og aktiviteter gjennom kirkeåret.

Del 2 Organisatoriske rammer:

13. Plan og rapporteringsverktøy

- 13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.2. Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

➤ Kapittel 5.1 side 58

Enig

- 13.3. Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

➤ Kapittel 5.1 side 59

Enig

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

- 14.1. Økonomien må sikres i fortsettelsen, minst på det nivået det er i dag.

- 14.2. Det er behov for å utrede mulige endringer i kriteriene for fordeling av tilskuddet til fellesrådene, for eksempel med utgangspunkt i tildeling på grunnbeløp eller pr. døpt, samt ett felles fordelingssystem for kirkelig undervisning og læring der sentralt finansierte kateketstillinger inngår i ordningen.

- 14.3. Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.2 side 60

Enig

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet:

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

- 14.4. Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.
- Kapittel 5.2 side 60

Ikke relevant

- 14.5. Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellesrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.
- Kapittel 5.2 side 60

Ikke relevant

15. Organisering og ledelse

- 15.1. Det bør sikres tilstrekkelige ressurser til fagutvikling for ansatte på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå.
- 15.2. Det bør vurderes hvilket nivå som skal utøve den faglige og strategiske ledelsen, om det skal være sokn, fellesråd, prosti eller bispedømme.

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

- 16.1. Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.
- Kapittel 5.4 side 65

Enig

For å oppnå bedre rekruttering av faglig kvalifiserte medarbeidere til kirken, er det avgjørende at det finnes tilstrekkelig store stillinger disse kan gå inn i.

- 16.2. Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.

➤ Kapittel 5.4 side 65

Enig

En gjennomgang støttes med følgende forbehold: En henvisning til undervisningsoppgaver i samlebetegnelse må ikke gjennomføres på en måte som fortrenger stillingsbetegnelsen «kateket» som knytter an til identiteten som forankres også i vigslingen. Stillinger bør fortsatt lyses ut under betegnelsen «kateket».

- 16.3. Samlebetegnelse for kirkelig undervisning og læring og stillinger i kirkelig undervisning og læring bør være «undervisningstjenesten» og «undervisningsansatte».

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

- 17.1.1. Det bør arbeides systematisk for at alle som har undervisningsstilling i Den norske kirke har en minimumskompetanse på 30 studiepoeng pedagogikk og 30 studiepoeng kristendomsfag.
- 17.1.2. I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.

➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.1.3. Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.

➤ **Kapittel 5.5 side 69**

Enig

- 17.2. Satsingen på systematiske kompetanseutviklingstiltak og stipendordninger bør fortsette. Disse er viktige for å styrke ansattes mulighet til å heve formell kompetanse.
- 17.3. Det kontinuerlige pedagogiske utviklingsarbeidet i menighetene bør styrkes gjennom systematisk arbeid med profesjonelle læringsmiljø i undervisningstjenesten, også lokalt (fellesråds-/prostinivå) og regionalt (bispedømmenivå).
- 17.4. Arbeidsgiver må sørge for kontinuerlig kompetanseutvikling innenfor ulike relevante fagområder (slik som sosial-, spesial- og allmenn pedagogikk, digital kompetanse, frivillighet) og legge til rette for tverrfaglig samarbeid om kirkelig undervisning og læring.

18. Frivillighet

- 18.1. Kompetansen på frivillighet bør styrkes hos sentrale nøkkelpersoner i menighetenes stab.
- 18.2. Det bør arbeides med å legge til rette for ulike typer frivillighet.

- 18.3. For å nå målene med kirkelig undervisning og læring bør det arbeides mer med strategisk ledelse av frivillige.

19. Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

- 19.1. Samarbeidet mellom Den norske kirke og organisasjonene i lys av målene for kirkelig undervisning og læring må fortsatt styrkes.

20. Forskning, evaluering og fagutvikling

- 20.1. Det bør fortsatt satses på forskning på kirkelig undervisning og læring, i rammen av en helhetlig kirkelig FOUI-strategi.

Eventuelt øvrige kommentarer til del 2

Merknad til punkt 17.1.3: Begrepsbruken som forutsetter at «praktisk-teologisk» og «kateketisk» svarer til hverandre, kan virke forvirrende siden en slik identifikasjon ikke har bakgrunn i den faglige praktisk-teologiske samtalen om disse begrepene.